千元新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Một năm.	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Các làng và	6 $ 00	3 . 00	1 . 50	0 . 50
Các công-sở	»	8 . 00	4 . 00	0 . 60
	6 $ 90	3 . 50	1 . 75	0 . 60
	6 $ 80	3 . 20	1 . 60	0 . 55
	6 $ 50	3 . 20	1 . 60	0 . 55
	6 $ 60	3 . 30	1 . 65	0 . 60
	9 $ 00	4 . 50	2 . 25	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue de Coton, Hanoi

Fondateur : F.-H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

4e page.
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 068 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 60 le c/m.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tính nhẫn-nại của người mình

Gỗ có giẻo thì bắc thang mới vững; đá có rắn thì xây nền mới bền: cái tính nhẫn-nại tức là sức gỗ giẻo để bắc cái thang tiến-thủ, hòn đá rắn để xây cái nền sự nghiệp của người ta. Vậy thì người ta tưởng ai cũng cần nên nhẫn-nại!

Là vì sao thế? là vì mặt bể trần lắm khi sóng gió, bước đường đời lắm chỗ chông gai; nếu nhân sóng gió mà ngả tay chèo, thấy chông gai mà cởi ốn chân bước, đem sự lạc-lực phong-trần, kinh hường hoan-nạn mà hòa chổ lấy sự nghiệp, thì sao có nên.

Ông Kha luân-bô không kiên-nhẫn sao tìm được Mỹ-châu, ông Khổng phu-tử không kiên-nhẫn, sao truyền được đạo-giáo, cái gương nhẫn nại to lấy liệp, những bậc đại-thánh-nhân, đại anh-kiệt đều là ở trong nơi hoạn-nạn mà ra. Gian-nan là mẹ đẻ ra thành công. Tây-triết đã có câu nói thế, ở đời bất cứ việc lớn hay việc nhỏ, mấy khi là không phải cần đến tính nhẫn khổ nại-lao!

Nhẫn-nại chẳng qua là bại nhẫn: một là nhẫn-nại về tinh-thần, hai là nhẫn-nại về xác-thịt. Người học trò có công gắng sức, nhà khoa học dân-trí nghiên-tinh; người con gái đa sắt ông sơ; kẻ mẫn-thể trần tư mặc tưởng; càng linh đinh cơ khổ càng nhẫn-nại, càng lửa than cát bụi càng tỏ ra ngọc sáng vàng mười, ấy là những kẻ có cái tính thần nhẫn-nại đó.

Người làm ruộng chân bùn tay lấm, cuộc gió cây giãng; kẻ đi buôn vượt biển treo non, buôn gốc bán ngọn; bọn tang-chức thức khuya dậy sớm, lũ thợ thuyền ra sức cỏ công, càng cần lao càng thấy năng lực mãnh liệt thêm lên, dù có khi thua vốn nhờ cơ, cũng không hề chốn lòng nản dạ. Đó chẳng phải là kẻ nhẫn-nại về nhục-thể đó sao?

Ấy có nhẫn-nại thể thì học lực mới mong có ngày tinh-tiến, khoa học mới mong có ngày phát minh danh-dự mới mong có lúc hoàn-toàn; tiết-tháo mới mong có người sùng thượng; làm ruộng có nhẫn-nại thì mới mong có lúc phong đăng hòa cốc; đi buôn có nhẫn-nại thì mới mong có khi một vốn bốn lời; tang-chức có nhẫn nại thì mới mong đẹp vải hơn tơ, thợ thuyền có nhẫn-nại thì mới mong khéo tay lành nghề. Nếu có nhẫn-nại thì việc khó đến đâu cũng dễ dần, nếu không nhẫn-nại thì việc dễ đến đâu cũng khó khăn, có nhẫn-nại thì mới có lòng trọng cái thân thể, vui cái đời người: càng khó khăn càng tỏ tài năng, càng thất bại càng thêm lịch duyệt, có chí thì nên, không đi chẳng tới, nhẫn-nại rồi tất phải thành công. Nếu không nhẫn nại thì thành ra kẻ tủi thân phận, chán cuộc đời: Hơi tỏa chiết đã tăng chí hơi tâm, hơi gian nan đã giận trời trách thế, hết lúc khóc vợ, đến tuần cười bạn, không nhẫn-nại có bao giờ thi-thỏ được việc gì?

Vậy thì một thân con người ta, làm việc nên hay không, lập thân được hay hỏng, cao quí hay hạ-tiện, giàu có hay khó-khăn, đều là tự mình biết nhẫn nại hay không biết nhẫn-nại đó. Cái thuyền kia vấn nó nát, nó ra sông gió nó sẽ đâm đuổi xuống đáy biển lòng sông; cây gỗ kia cái gốc nó nông, nó gặp bão to nó sẽ tối-tăn đến đổ cây bật rễ. Ta coi vật-lý, mà ta xem lại nhân sự, nào mấy kẻ là thuyền không gặp phong-ba, cây không phải bão tập. Thế thì vấn thuyền cần phải tốt mà rễ cây cần phải sâu!

Trong xã-hội ta ngày nay, cái tính nhẫn-nại thật không được mấy người, rèn nghề nghiệp được vững vàng, công quả được viên-mãn cũng không mấy kẻ. Kia ta hãy xem những kẻ học không thành tài buôn đến đồng của, lâm ruộng đến bỏ nghề ở nghiệp, làm thợ đến nghỉ việc nghề công tối ra tủi thân trách phận, oán-thiên vưu-nhân mà vào đường với phải chán đời, không phải là ít. Ôi! Học không hay cũng không biết! dang dang dở dở, xin ai đừng đổ tội trời lắm.

Vậy thì cái phương thuốc chữa lại cái căn bệnh của mọi người trong xã hội ta, tưởng nhẫn-nại cũng là một vị thuốc bổ đó! Cái bệnh lười mà trừ hết, cái tính nhút-nhát mà bỏ lại thêm lấy kiên-tâm nghị-lực thì làm gì mà chẳng nên.

Nói rút lại, dù xã hội, dù gia-đình, dù cá nhân, dù dân-tộc, muốn cho hậu-vận được thịnh vượng, tiền-bộ được vững vàng, trông đều phải cần có nhẫn nại mới được. Nay người mình về vật chất không biết nhẫn lao nại khổ, về tri thức không có nghị lực kiên tâm, nghị hỏ là mọi sự mọi thua kém người, mà người trong nước xuất hiện ra một bọng « yêm thế » vậy.

Đương lúc kinh-tế cạnh tranh, nhục thể càng cần phải nhẫn-nại; đương lúc khoa-học cạnh-tranh, tri thức lại càng phải nhẫn nại lắm. Dân-tộc ta, xã-hội ta, gia-đình ta, nhất thân ta, đương ở vào địa vị ấy, thời thế bắt ta, mà ta không nhẫn-nại, còn mong sinh-tồn được sao?

B. M.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 5 Mars 1923

Việc nước Ý

Kẻ-trộm định ăn trộm ở bộ đại sứ Đức tại nước Ý. Có hai người phải bắt.

Việc nước Anh

Hai viên thượng-thư đã tới chức nghị viên theo như điều khoản trong pháp hiến thì trong kỳ bầu-cử mới rồi đã bị thất bại.

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux ngày 6 Mars 1923

Cuộc hội-nghị của Đồng minh

Ngày hôm thứ hai, quan tổng-trưởng tòa Nội-các có đặt tiệc khoản đãi quan tổng-trưởng Tài-chính nước Hoa-kỳ là M. Wadsworth.

Đoạn, các nhà giám-định Đồng-minh hội-nghị một kỳ thứ hai để kê-cứu về việc hoàn lại nước Hoa-kỳ các phi-khoản của quân lính Hoa-kỳ đóng tại nước Đức trước kia.

Đến thứ bảy này sẽ hội-nghị một kỳ nữa.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Cứ theo như tin tức ở Angora gửi đến, thì cuộc hội-nghị của nghị-viện nước Thổ còn một tuần lễ nữa mới xong.

Việc nước Ai-cập

Ngày 4 Mars có người nêm hai quả bom ở Caire. Vì việc ấy, các hội-viên trong hội-đồng chánh-đảng Quốc-dân đã bị hãi.

Việc nước Yougoslavie

Nước Yougoslavie đã đến nhận đất Sussav. Các bảo lấy làm hoan-nghênh việc ấy.

Linh nước Ý đóng ở hạt thứ ba cũng đã rút về để bàn giao cho linh nước Yougoslavie.

Việc đất Sahara

Bội ô-tô đi qua sa-mạc Sahara ở Tombonctou trở về đã tới Ouargla.

Tại Tonmanrasset (Hoggar) phái-bộ nước Đan-mạch có xướng-lượng công-đức các nhà thám-hiểm Lapérine và Foucault. Phái-bộ ấy nói rằng nhờ có nước Pháp bình-định trong sa-mạc nên nay có thể đặt ra các cuộc kê-cứu về khoa học được.

Tại Thừa dân nghị-viện

Thừa dân nghị viện vẫn xét bản dự thảo luật pháp về các phương sách định thi-hành để khiến cho sổ chi-thu được thăng-bằng.

Việc trù bình trong hạt sông Rhur

Báo *Intransigeant* có bình-phẩm về lời của viên thủ-tướng Cano bảo-cáo với các báo-quán. Báo ấy có nói xem lời viên ấy nói rằng sẽ dùng hết phương-sách hòa-bình để giải-quyết cho xong cả tranh-đoạn ngày nay, thì rõ cái tâm thành người. Được đã biển đổ dần dần.

Hội các nhà xuất-cảng ở Hambourg có khuyến các hội-viên nên giúp đỡ các nhà kỹ-nghệ trong hạt sông Rhur, vì hiện nay các nhà ấy không có thể thi hành các điều khoản hợp đồng đã ký trước.

Tuy rằng các quan chức Pháp đã cảnh-cáo cho nhân-dân nhiều lần, mà mới rồi người Đức lại hãy hoại cơ khí ở Westerhon.

Nước Hoa-kỳ đã. với việc trù bình

Các công-quán Hoa-kỳ ở Berlin có nói rằng việc ấy là việc riêng của nước Đức tự, bộ Lương-thực nói với nhà báo *Berliner Tageblatt* rằng Hoa-kỳ lại phản đối việc bồ vì nước Đức là một tin đồn sai.

Bài ca Âu-trí-viên

LXXXVIII

. . . . . .

Phụ bài vệ-sinh

Văn-minh về rạng mặt trời,
Khắp vườn âu-tử đủ người chăn nuôi
Hỏi bạn đồng chủng ta ơi,
Bỏng đem con trẻ ra chơi vườn này.
Vườn này rẻo bạn sẵn thầy,
Đức trí thể dục xem tày như con.
Gây nuôi giống họ Hồng-bàng,
Lòng chung ai dám xem nhường lòng riêng.
Rày cần dương buổi đông nhiều,
Vệ-sinh học lấy giữ gìn giống chung.
Trong vườn mọi vật công đồng,
Chỗ ăn chỗ để thức dùng thức chơi,
Anh-hao thì-dục từng loại,
Ứng tên cho biết từng hai cho tinh.

Nói về sự ăn uống

Ăn là bổ dưỡng ấy mình,
Gì bằng ngũ cốc vừa lành vừa ngon.
Lợ là tiêm chuốc cao lương,
Cơm canh quí được thích thường bọc trang.
Miễn cho mát rượt no lòng,
Vận hành khí huyết lưu thông trong mình.
Đừng ăn phẩm vật non xanh,
Nỉ ở khi ngộ việt chẳng lành thiệt thân
Khi ăn có mực có chừng,
Quá tham một miếng é thương thân.
Cốt cho tinh lực vẹn toàn. [tràng
Để mà gánh vác giang sơn nước nhà

Nói về sự mặc

Mặc thì coi lấy nệp xưa,
Làm nhem thì chớ xa hoa cũng đừng.
Sao bằng khuôn phép lễ văn.
Ngắm vào cho xứng vẻ rằng nữ thân.
Đừng đua mặc tốt nhỏ nhăng,
Lộn đồ lộn đảo đủ thằng dở dang.
Muốn cho rạng vẻ liên hoàn,
Hợp tiên vương dạy ta càng nên nghe.

. . . . . .

Muốn cho ấm mặt tốt lành,
Thời ta phải cỗ học hành tiến thân.
Thân làm nên vẻ nên vang,
Mặc rằn áo phượng xích xang sản rồng.

Khuyên chơi

Chơi thì tìm cảnh vui chung.
Sao cho đoàn-thể ta cùng nên vui.
Làm gian cho đáng nên gian,
Gỗi nghề thư kiếm kém ai trên đời:
Từ xưa đã dạy nghề chơi,
Chơi trong lục nghệ cũng vui lắm mà.
Lễ nghi âm nhạc điền hòa,
Nghề chơi cho bổ cái gì là chơi vui.
Cung tên tập bắn cho tài,
Ngựa xe cương khấu mà hay cũng tinh.
Tính thông bốn phép cho rành
Viết nhông về thợ càng rành càng tài.

Gành nhau trong các giờ chơi,
Giải châm kim cứ giải mài bút nghiên.

Răn chơi

Chơi đừng chơi nghịch sẳng xiên,
Khi vui phải nhớ giữ gìn bản thân.
Những loài ác khí cho gần,
Nỡ lòng thôi gẫy nhỡ chân thời quê.
Cũng đừng chơi gẫy chơi que,
Ta đây sinh sự ngừa nghề đánh nhau.
Cũng đừng cậy gỗ giỏi leo cao,
Lỗi sông nghịch nước chơi dao có ngày.
Ngoài vườn thứ rẫm đó đầy,
Con nhà chẳng dạy ngày ngày đó mà.
Ở ăn chẳng được hiền hòa,
Thịt xương hại lẫn oan gia chẳng lành.
Bé không vin cả gẫy cành,
Trước kia chẳng với sao thành mối tên
Con Trung, Nam Bắc phải khuyên,
Yêu nhau không đợi phải nên lấy nhau.

LXXXIX

Mừng thay phong vỡ thuở thời,
Trở Nam ra cõi đổi đời an ninh;
Tổ soi ngọn đuốc văn-minh,
Mở lòng bác-ái, kết tình Bắc Nam;
Lập nên cơ sở hội hàm,
Khai-trí tiến-đức gánh làm việc chung;
Lịch dân lợi nước khôn cùng,
Lo cho nòi giống muôn trùng về sau;
Gắng nhau tiếng khắc đồng-bang,
Sóc sẩu cơm nước chước thang mọi đường;
Khỏi bề đói rách lang thang,
Khỏi bề hỗn hào chơi càn làm dâu;
Công khó nhọc, của tốn hao,
Cái vườn Âu-trí ngày nào dám quên;
Trông cho mau đặng lời lên,
Chung vai đỡ rặng đắp nền nghĩa nhân;
Làm sao đáng mặt quốc-dân,
Làm sao trang-điểm mười phần trọn phần;
Ân dưỡng dục, nghĩa sanh thành,
Đôi vai trác-trẻo đản đành lấp ngơ;
Ngọn rau tấc đất ai nhờ,
Ba kỳ sự-nghiệp cõi bờ mình mông;
Đồng-bào cùng giống Lạc Hồng,
Trẻ thơ này cũng một giòng mà ra;
Dốc lòng giữ đạo năm ba,
Là nền quốc túy ông cha lưu truyền;

. . . . . .

Các quan-lại Nam-triều hồi-hưu

Ngày 13 tháng giêng năm Khải-định thứ tám, tòa Nội-các cung lục lời dụ của Hoàng-thượng ban rằng: Triều-đình đặt ra lệ hưu là cốt để thể cho kẻ nhân-thần làm tôi lo việc nước lâu ngày đã già yếu được về an nghỉ. — Vậy nay 1° Thái-tử thiếu-phó, Võ-hiển điện Đại học-sĩ, quan lãnh Hình-bộ thượng thư, sung Cơ-mật-viện đại thần kiêm-quản Khâm-thiên giám sự-vụ Phò-quang Bá là Tôn-thất-Hân, là một vị thạc phụ trong Triều-đình, lại là một đứng trọ giềng trong Ngân-phái, làm tôi nước đã nhiều năm lòng trung cần một tấm không sai nay đã già yếu, vẫn cũng mấy lần dâng sớ xin về, nghỉ cũng nên niệm lòng chân-thành của kẻ lão thần mà cho về an nghỉ, thôi chuẩn cho thăng thụ Văn-minh điện-đại học-sĩ, để vinh phụng lão-ân mà dưỡng thọ.

2 Trung quân-đô-thống phủ, Đô-thống, chưởng phủ sự, lĩnh Trung-nhứt vệ, Đô thống là Hường-Thẩn. — 3 Trung quân Đô thống phủ Đô-thống, chưởng-phủ-sự, lĩnh Kinh-thành Đề đốc, là Võ-văn-Bân, hai viên ấy làm tôi đã lâu năm trật đã cao, nay có nguyện hàm mà về nhưng vẫn là làm việc quan; có nhiều công lao, bèn cho Hường-Thẩn sớm cáo-đại hưu-trí Kim Khánh, Võ-văn-Bân một cái Kim-Khánh, đều có đủ thân-thể thụ-hưởng bội-tinh, để làm vinh ân trí sự.

5 Thượng-thư hàm, sung Cơ-mật-viện Thượng-tá là Ng-đình-Hòe.

6 Thượng-thư sung Quốc sử quán Toản-tu là Cao-xuân-Tiếu, hai viên ấy đều chuẩn cho thăng thụ Hiệp tá đại học sĩ, trí sự.

7 Thụ Hình-bộ tham-tri là Ưng-Ân trước chuẩn thiệt thụ Thượng-tri. — 8 Thái-thường tự Khanh Tôn Phụng Hộ-sử là Ưng Phùng, chuẩn thăng thụ tham-tri. — 9 Hậu ngũ-vệ chưởng-vệ là Ng-văn-Hữu, — Hữu tả vệ chưởng-vệ là Đào-Lương, đều chuẩn thăng thụ Tổng-chế.

10 Thụ phó Đề đốc lĩnh Thanh-hóa tỉnh Lãnh binh là Lê-văn-Lợi, chuẩn thiệt thụ phó Đề-đốc.

11 Quản-trị tỉnh phó Lãnh-binh là Lê-v-Vinh. — 12 Bình-thuận tỉnh Phó Lãnh-binh là Nguyễn-đình-Hy, chuẩn thăng thụ chánh Lãnh binh, nhưng Lê-v-Vinh trong năm Thành-Thái thứ mười có bắt được một tên Ngụy Đề-đốc; lại trong năm Khải-Định thứ sáu tháng tư, có phụng Hội-đồng quyền chưởng chức Tuần vũ quan phòng tỉnh ấy, hoàng là tự mấy ân nay làm việc quan có nhiều lao-cáo, nay trước thường tam đẳng Kim-Khánh và thụ-ưu huyền bội để làm vinh ân.

13 Hường-lộ tự khanh, lĩnh Chưởng-ấn là Võ-Thái, trước chuẩn thăng thụ Thái thường tự khanh. Ấy là đều được tên hàm về hưu trí cả.

Còn như hưu bổng thời trước cho Hữu-tỷ cứu lệ mà chiếu cấp.

Khâm thử

Những sự mê-tín của dân ta

(Tiếp theo)

3 Các điều mê-tín thuộc về địa-đạo. — Theo nhà Địa lý Tàu nói: Đất có kiểu, có cục, có khí, có mạch, có long, có hổ, có chầm, có ấn; loan-đầu thế nào, lý-khí thế nào, thủy tiên thế nào trúc long thế nào, điểm-huyệt thế nào, đều có sách có phép cả. Khi đem táng hài cốt người chết, vào chỗ huyệt hợp-kiểu hợp-cục, là nơi đất kết đất phát, thì con cháu người chết ấy sẽ phát-phú phát qui, v. v.; nếu lầm đất sai, không hợp-cục, không phải phép, thì con cháu trong nhà sẽ bị suy-đồi tai-hại. v. v. Về các địa-lý này ở không hư thực thế nào? xin còn để đợi trong nước có những nhà Triết-học cao-minh bình-luận. Tôi đây chưa dám lấy ý-kiến riêng một người tư-tưởng chốc một lúc mà phán-đoán cái nghĩa-lý trải bao thời-đại tới giờ; chỉ xin xét những người lý ta tin địa-lý như sau này:

A) — Bởi hạng người làm con-cháu kính-trọng tổ-tiên, lúc sinh-thời hết lòng phụng dưỡng, lúc tang tế hết lòng thương-xót nhớ mong; thường chỉ lúc doanh-táng là lúc uyển-tàng hình hài tổ tiên, lại phải cẩn-thận trình trọng lắm; hòn cho nên đất cát không đem cẩu-thả. Lấy sự hiếu-thuận mà nói thời tôn kỉ hậu tiên; lấy sự huyền-vi mà nói, lại e chỗ đất lấy không hợp-cục, không phải phép thì tổ-tiên ở dưới suối vàng không yên chăng? Nên chi phải tìm những nơi cát-huyệt, thì mới tỏ được tình-thần mình yêu-mến tổ-tiên. Vì thế mới sinh ra cái thuật địa-lý chăng?

B) — Bởi sự giàu sang xưa nay ai cũng ham muốn, thấy nhà Địa-lý nói làm được đất kết thì phát thì mọ người mình đua nhau chôn cất, thì phải phát phú, muốn qui phải qui, thì ai ai cũng say sưa đẹ, mê-mẩn tinh? Cho dẫu làm đất kết nhọc đến đâu, cũng chịu cỗ công cũng sức, hoặng chi đào chỗ nọ chôn chỗ kia thật là gian-dị, không như những sự lận suối trèo non! Làm đất cho dẫu phi-tổn tốn kém, mất cơ mất nghiệp là cũng cam, song mất đi một lúc, lại thu được bao nhiêu về sau thì ngại gì mà chẳng dám làm; nhưng chẳng qua tự thấy tỉ nhiều gọi là, sau này đất phát, phú qui người trông vời, hãy giờ còn có thiếu gì! Thật lại một lẽ làm cho ta mê thật địa-lý vậy.

C) — Bởi ta mấy nghìn năm xưa theo nho-giáo tôi giờ, Không-thánh Mạnh hiền dẫu không bàn địa-lý, nhưng Hiệu nho như ông Chu-tử là bậc trứ danh không kể nói địa-lý ở các sách ngoài, mà cũng có bàn ở trong kinh-điển. Nói chân Kỳ trong Vũ-Cống kinh Thư là một kiểu đất rất đẹp trong khoảng trời đất... (Kỳ-đó thị thiên địa trung-gian đất bảo phong-thủy.) Cho nên xưa kia trên tự vua chầu cho đến những người học-thức thông minh, ai nấy cũng có ý tin theo về đường địa-lý. Như trong « Tang-thương ngẫu-lục (1) » nói: « Ông Ng-qui-Khanh (sinh ông Nguyễn-Trãi) là người bay tin địa-lý, đã tỏ mộ ở làng Nhị-Khê ». Lê-Sở cũng chép: « Trịnh - Cương (An-vương) tin địa-lý cho đến cả Cổ-lự là Bắc kinh danh-địa, sai làm Tân-phố ở đấy, đặt tên là phủ Kim-thành ». Những chứng cớ ta theo địa-lý đó là bởi từ nho-giáo mà ra vậy.

Xét ba nguyên-lý như trên kia đã rõ: đã biết người mình tin địa-lý đã thấm sâu vào chất óc từ xưa đến giờ. Cái khoa học lấy đã truyền-bá trong dân-gian là những phương-ngôn tục-ngữ: « Sống về mồ về mả, ai sống về cả bát cơm? » vân vân.

Có người nói: Mồ mả đất cát thế nào, lấy trực-lý ra nói vẫn không có lẽ; vì người đã chết rồi, trừ những việc lúc sống mình làm để lại, ngoài ra tuyệt không có lý nào lúc chết rồi làm ảnh-hưởng cho cháu mình phát-phú phát qui. Chẳng qua là những công việc tự con cháu làm lấy được đấy. Nếu bảo được đất hóa giàu, hóa sang, không được đất phải nghèo hèn thì người Pháp ta không làm địa-lý, sao cũng phú-cường hơn cả hoàn-cầu? chẳng qua là bởi người ta tài-lực hơn, kém thế nào cũng là cảnh ngộ may, rủi thế nào vậy. Nếu bảo có mồ được, nhưng mình không học thì có biết phú không? Có mồ phát phú nhưng mình không học thì có giàu không? Thế thì địa-lý cũng không đủ tin.

(1) Ông Lê Tùng Niên làm.

Có người nói: Nhà địa-lý làm đất kết cũng như nhà canh-nông làm đất tốt; hai-cối tổ-tiên tức là nòi giống, con cháu tức là mầm cây thân cây. Nếu giống hạt giống vào chỗ đất tốt, đất tốt vào khí-hậu mầm cây thân cây phông bị; có lại gì mỡ mả, mà nay động ngôi này, mai động ngôi kia? Vậy ta phải lấy lý xét đoán, thời-giờ nên quá mê-tín như thế.

(còn nữa)

Hoa-bằng Hoàng-thúc-Trâm

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Mars

Hội-đồng ủy-viên thành-phố. — Hội-đồng ủy-viên của thành-phố đến tối 9 Mars lại họp để xét những việc đã giao cho các tiểu ban độ trước

Sở điện báo Quảng-yên

Nguyễn cảnh-sát. — Nguyễn bổng của những người cảnh-sát Trần-văn-Do, Đỗ-v-Khoa, Ng-y-Vi, làm việc tại Phố-lạng-thương, 10 p. được tăng lên 11 p. 60.

kết phát của tay ông Tả kia hãy còn rực rỡ ở trong bia miệng người ta và trên những tờ giấy trong các chuyện (1) tới nay còn làm cho ta hoa mắt, cho ta xiêu lòng ! Chẳng qua là phép địa-lý chính-tông ấy không truyền, người sau làm không hiệu nghiệm, cho nên bị người bài bác đấy thôi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Theo hai lý-thuyết ấy, tôi không dám trả lời thế nào. Chỉ thiển nghĩ rằng : Không cứ dân-tộc nào, phần mộ thì ai cũng giữ gìn kính trọng, huống hồ trung phách các đấng anh-hùng hào-kiệt, còn phải sửa lăng mộ bi-chí để làm kỷ niệm ; huống hồ tiên tổ trong nhà ? Lấy dâu con còn phải kén người hết nọ hiền hậu ; huống hồ để phần mộ lại không tìm nơi trang trọng tôn-nghiêm ? Vậy ta cứ nên theo cổ lễ, làm chỗ tổ mộ sửa sang khu vũ cho rộng rãi đẹp đẽ ; xung quanh trồng cây trồng hoa, để cả các cụ một chỗ ; trên thì dựng bia để thờ thứ để tên hiệu. Con cháu ai quá cố đi rồi, thì cứ theo lễ phụ-táng tổ mộ. Thế thì mới tỏ được tấm lòng con cháu kỷ niệm tổ-tiên, vừa tiện cho sự thờ hết tinh-tảo ; vừa khỏi sự lo phần-mộ linh tinh thất lạc vậy. Đến như những sự kết phát thế nào, là những sự huyền-vi không dám bàn tới. Vì rằng ta nên làm hết công việc ta, hết phận sự ta là nhân-sự hiển hiện thôi ; cho nên mê-tín về sự địa lý để cầu phú quí trong chiêm-bao. Các ngài trong nam giới nên đem lợi-dụng bộ óc thông-minh kia mà nghiên-cứu về các khoa địa học để giúp cho nghề nông-phố ta ; và nên quan sát địa đồ, khảo sát địa-dư, trước là hiểu biết bờ cõi nước mình, nhớ đến công đức ông cha khi xưa đã tưới chảy biết bao máu mủ, nát biết bao xương thịt mới khai-thác được bờ cõi này, gây dựng được nước non này ! Sau là biết được hình-thế trong thiên-hạ lúc cách, lúc nhân, lúc phân, lúc hợp, lúc bãi bể, lúc nương dâu để mà suy tính sự biến sự thương trong vòng trời đất.. Học như thế còn mong hữu-dụng. Nếu mình cứ mê-tín về nghề địa-lý, nay thiên mộ, mai cất mả, lấy xương cốt tổ-tiên chực để làm mồi cầu phú quí ! lòng vì người chết thì ít, bụng vì người sống thì nhiều ! thật là được tội với tiên-tổ, còn mong kết phát ở đâu ? Các bà trong nữ-giới ta nên lo liệu công việc nội-trợ tề-gia, làm ăn thế nào, buôn bán thế nào, dạy bảo người nhà con cái thế nào là những công việc ta phải làm hết chức-trách ; giàu có cũng bởi đấy mà ra ; việc gì đến sự mồ mả mà nay tạ mai tạ ? Đau yếu là bởi tật bệnh ta phải thuốc thang ; tai nạn là bởi sự rủi ro, ta phải

(1) Chuyện ông Tả Ao trong tập « Tang thương ngẫu lục » và tập « Lĩnh nam trích-quái » có nói cả. Sau này ông Phan kế Bính cũng có dịch vào trong tập « Nam-hải dị-nhân ».

hương-hội làng Mãn-xoang 1 p, hương-hội làng Nội-xá 8 p, M. Ng.-khắc-Nhiêm 3 p, hương-hội làng Viên đình 2 p, hương-hội làng Nội-lưu 2 p, hương hội làng Viên-nội-thượng 2 p, hương-hội làng Liên-bạt-chùa 1 p 50, MM. Ng-tấn Khanh 1 p, Phạm đức-Chương 0 p 50, hương hội làng Thanh sam 0 p 50, cộng là 16 p 50.

Huyện Thanh oai tỉnh Hà đông — MM Ng-trịnh-Lễn 1 p, Lý-thế-Hậu 0 p 50 Ng khắc-Tiến 0 p 50 Ng-trần-Hải 0 p 50 Ng-đình-Chấn 1 p, Ng đức-Vấn 1 p, Phạm-thanh-Xương 1 p, Vương-đình-Bích 1 p, Ng-trọng-Hợi 1 p, Vương-đình-Thảo 0 p 50. Bùi-huy-Chấn 0 p 50. Bùi thế-Đức 0 p 50. Ng hữu-Nghiên 0 p 50 Lê duy Nha 0 p 50, Ng-công-Nghĩa 0 p 50, Lê-văn-Đàm 1 p, Ng v-Lễ 3 p, cộng là 16 p 50.

Dư luận Nam-kỳ

Cách nói chuyện

Đứng ạo-hóa phú cho người ta có cái tiếng nói để dùng mà nói với nhau, hoặc chuyện làm ăn, chuyện bơn tuna, chuyện tiêu-khiển. Tuy cách nói chuyện là một việc rất thường ; nhưng mà là một việc rất trọng hệ. Rất thường : vì mọi người không ai là không nói chuyện ; còn nói mà không lựa lời, nói mà không phải lẽ, chẳng những là không lý thú ; mà lại có khi phải hại việc nữa Bởi thế nên nói chuyện là một việc rất trọng hệ.

Người nói chuyện khéo, không những là giúp việc giao-tế được hứng thú thêm lên, mà lại còn bổ-ích cho phần văn-chương, bề phong-tục nữa. Vì lúc nói chuyện tất phải chuốt trao lời nói, điểm tô ý tứ kể thuật có đầu đuôi, đối đáp có điệu vị, làm cho người ngồi nghe phấn-chí vui vẻ bội phần. Trong khi nói chuyện cũng phải có lễ-nhượng tôn ty nhau mới được. Lễ nhượng tôn-ty là tôn người mà cũng tự tôn mình, là người đang nói : dầu có điều chi trái ý mình hoặc có lời chi phi lý, mình cũng nên tức thì lộ sắc mặt ra không bằng lòng mà phản-đối liền, cứ để cho người ta nói hết, rồi mình sẽ tỏ ý riêng mình một cách rất ôn-tồn lễ-phép mà chỉ-trích ý người thời tự nhiên sẽ biết điều của người nói đó là sai mà tùng ý mình.

Xưa có nhà danh-sĩ nước Pháp, thật là người có lễ-độ, và có tiếng là người nói chuyện khéo lắm. Một ngày kia ông ngồi tiếp chuyện một vị khách, lúc bàn đến một chuyện kia trái ý bình sanh của ông lắm, ông chẳng những là sắc mặt bình-thường, mà miệng ông vẫn cười rỡ theo vị khách. Thấy vậy : khách càng đắc chí, nói mãi không thôi, ông cũng ư hử mỉm cười vậy hoài. Chương vị khách dứt lời, ông mới đáp lại một cách ôn-hòa êm-ái trước ông còn khen lời của vị khách rằng : « Phải, như vậy : « Thế thì tôi cùng ông cũng đồng một ý với nhau đó ».

Đây là : ông danh-sĩ này, chỉ vì tài nói chuyện hay, dụ được xiêu lòng người cảm-giác cái ý-kiến mình, mà người vẫn không hay. Đến như người vụng nói, hễ nói nghe ai nói trái ý mình, tức thì hò hét lên cãi cho được. Như vậy, đã không được chuyện cho mình, mà lại có khi gây ra thù oán về khẩu-khí mà phải tương-đối tụng-đình. Nên chi : nốc nói chuyện cũng có can-hệ là vậy đó.

Thường thấy trong những đám tiệc ở xứ ta, độ chừng hai, ba mươi người, lúc chuyện vãn nghe ra không khác gì chợ nhóm, ông này nói, ông kia nói, mạnh ai nấy nói nhăm, lúc nghịch ý lại càng cãi um sùm lên nữa, sánh với người Tây trong đám tiệc thì sự nghiêm trang xem ra dường như một sồn một vực.

Xét kỹ lại : lại không phải xứ mình không có người nói chuyện giỏi, chỉ bởi không có tụ hội nhau mà tiếp chuyện, kẻ này nói người kia nghe, nên sự giao-du ở xã-hội ta không có ai là vui là thú như người ở Thái-tây vậy.

Ôi ! nói chuyện, nói chuyện, ai cũng nói chuyện được nhưng dễ thường ai là người biết nói chuyện !?

Cách nói chuyện lại có một phần quan-hệ cho trình-độ chung của quốc dân, vì cứ xem câu chuyện nói mà có thể đoán được người ấy ở về giai-cấp nào trong xã-hội. Phải là người thanh-cao, thời dầu câu chuyện tầm thường đến đâu, thô kịch đến đâu cũng có thể diễn bằng những tiếng thanh-tao nhã-nhặn. Phải người thô lỗ, thời dầu câu chuyện lý thú đến đâu êm đềm đến đâu, lúc nói tuy có trau chuốt lời nói, nhưng cũng không sao tránh được những tiếng tục tằn chất chứa nó đâm ra một cách bất ngờ.

Cái giá trị con người cũng do ở lời nói một phần khá to. Thường thấy lắm người tay nghèo khó, nhưng nói được những câu chuyện êm như ru, mà trong lời nói không có dính vấp một tiếng nào ; lại những tay công-tử bột, tiền ông của cha vẫn đầy túi luôn, song những giọng nói ra rất là thô-bỉ, ý thị, mà vô nghĩa-lý, khiến cho người nghe đến tất có thể biết rằng đó là những con nhà thất giáo, mà đem dạ khinh rẻ bỉ bạt.

Ôi ! nầy chăn còn gượng được, chớ nầy lời còn gượng được nào ? Nên chi cách nói chuyện hay dở và khó dễ như thế, ta há chẳng nên dè dặt lắm ru !!

(A. H. B.) A. H.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư dối hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quân ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* khởi hành ở Saigon ngày 9 Mars 1923, hồi 6 giờ sáng để đi Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ba hôm luôn không có vô-tuyến-điện. — Luôn ba hôm 3, 4 và 5 Mars vừa rồi không có tin vô-tuyến bằng ngày ở Bordeaux điện sang như thường. Vì có gì điện-tín đình lại thì chưa rõ.

Ngay hôm sau ngày điện-tín bị đình lại, thì phủ Toàn-quyền đã điện ngay sang Hương-cảng hỏi cho biết thị-giá hối đoái cùng là những tin tức quan trọng và lại điện sang bên Bộ biết rằng sự ngừng chuyền các điện-tín Bordeaux ấy rất là thiệt hại cho Đông-Pháp, vậy xin bên Bộ giao cho Kinh-tế cục cứ ngày ngày điện các thời-sự sang thay cho những tin vô-tuyến.

Nhưng hôm qua 6 Mars, ta đã nhận được vô-tuyến rồi, cho nên cái cách ấy lại không phải thi hành đến nữa.

Bàn cử Bắc-kỳ Nghị-viên. — Quan Thống-sứ đã định đến ngày 15 Avril 1923 thì bầu lại Hội-đồng tư-vấn Nghị-viện Bắc-kỳ.

Bầu tại những hạt nào thì đã nói ở trong nghị-định ngày 25 Mars và 26 Juin 1913 do nghị-định ngày 28, 29 Juillet, 2, 4 Août 1912 và 12 Mars 1920 sửa đổi lại.

Nếu ngày hôm 15 Avril việc bầu cử ấy chưa xong thì ngày 22 Avril 1923 sẽ bầu lại.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Các quan Thượng-thư Nam-triều. — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán có đăng lầm là cụ Trần-đ-Hòe thăng Hình-bộ thượng-thư, vậy nay cải chính là cụ Trần-đình-Bách cho đúng.

Đại-hiến thuyên chuyển. — Quan Toàn quyền vừa ký nghị-định thuyên chuyển các quan đại-hiến như sau này, đúng như lời bản báo đã đăng trước là :

M. Tharaud quan cai-trị hạng nhất lĩnh công-sứ Hải-dương nay đổi đi Lạng-sơn thay quan cai-trị hạng nhất Lauzer về nghỉ.

M. Bouchet quan cai-trị hạng nhì mới hết hạn nghỉ thì nay bổ đi lĩnh chức công-sứ tỉnh Hải-dương thay M. Tharaud.

M. Mathieu quan cai-trị hạng ba, tại phủ Thống-sứ nay đổi đi Thái-nguyên lĩnh chức công sứ thay quan cai-trị hạng ba Fournier về nghỉ.

BÁN : 1° Một khu đất 800 thước vuông tây, đất để làm nhà, bán cả lô hay chia ra ba lô cũng được. Khu đất này phương hướng thực tốt, ở ngay phố Hàng Giò (Boulevard Gia-long, Hanoi), một mặt trông ra ngoài phố dài được 21 thước, một mặt trông ra con đường số 76, dài được 36 thước.

2° Một cái xe ngựa kiểu « Tonneau » sau chỗ ngồi, bánh cao-su, cả ngựa và đồ ngựa nữa.

Hỏi tại : Mr. E. MOREAU, 2, Boulevard Félix Faure, Hanoi. 3544

Tại phủ Thống-sứ. — M. Forsans quan cai-trị hạng ba nay tạm bổ làm chánh tòa tư phủ Thống-sứ thay M. Laurent về nghỉ.

Cuộc đua xe đạp. — Đến chiều chủ-nhật 11 Mars 1923, hồi 3 giờ tại trường đua trên đường Paginier sẽ có một cuộc đua xe đạp.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, hồi 9 giờ tòa án Trừng-trị lập kỳ tòa bất thường tuyên án phạt M. Paul Levée 10 đồng án treo về việc lăng mạ người đồng bang mà việc đã đăng báo hôm nọ. Tòa lại bắt bồi 20 p. cho bên nguyên.

Những cuộc thi ngựa trong mùa năm nay — Hội đua ngựa Hanoi sau khi đã bàn với Hội Hải-phong thì nay định lại những ngày thi tại Hanoi như sau này :

Kỳ thứ nhất 25 Février
— nhì 4 Mars
— ba 25 Mars chứ không phải 18 Mars như đã định trước
— tư 1er Avril
— năm 22 Avril chứ không phải 15 Avril
— sáu 29 Avril

HOTEL DES COLONIES
HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các quí khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đằng nhà cũ này cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Có rượu . . .	1$20
Không —	0.90

3531

Đấu giá. — Ngày thứ ba 27 Mars hồi 9 giờ tại tòa Đốc-lý Hanoi, sẽ đấu giá mua cải cho sở Lục-lộ, và mấy sở khác thuộc về thành-phố, kể từ 1er Avril 1923 đến 1er Avril 1927.

Tiền ký quỹ là 200 frs.

Điều lệ xem tại phòng Lục lộ thành phố, buổi sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 14 đến 17 giờ, trừ ngày chủ nhật và ngày lễ.

Cần người làm việc

Cần dùng thợ may hoặc may ngay ở hiệu, hoặc nhận quần áo đem về nhà may cũng được.

Hỏi tại hiệu Moreau, số 23, đường Henri Rivière, Hanoi. 3541

Nếu ngài nào muốn mua lấy một cuộc rất vui thì chiều hôm nay nên đến coi trò :

CHARLOT DÉMÉNAGEUR

Tại rạp chớp bóng Palace

Tiền trợ cấp. — Cấp 15 đồng cho Mme Ng-thị-Chuyên quán làng Tư-mỹ tổng Trương-xá, phủ Mỹ-hào, (Hưng-yên) là vợ góa M. Trần-xuân-Nhã trợ-giáo mất ngày tháng một năm 1922 ; 20 đồng cho Mme Ng-thị-Trợ, quán làng Liên - đôi, tổng Mỹ-xá, huyện Thanh-liêm (Hà nam) là vợ góa M. Đoàn Đạm trợ-tá mất ngày 16 Août 1922.

Cấp một số tiền 20 p. cho Trần-tiến-Tiến, quán làng Mao-xá huyện Mỹ-lộc (Nam-định), là em Trần-quang-Ngạn tòng chinh bên Pháp, mất ngày 3 Mai 1917.

Cấp 25 p. cho Ng-v-Thoại là anh Ng-v-Môn, vận máy tàu lăn đường bị giết ngày 17 Novembre 1922 tại ki-lô-mét 11 đường Lao-kay đi Chapa.

Cấp 20 p. cho Mme Ng-thị-Hy, quán Hành-thiện, tổng Hành-thiện, huyện Giao-thủy (Nam-định), vợ góa M. Trần nguyên-Tiếp thừa-phái mất ngày 1er Octobre 1922.

Nghỉ phép. — M. Vũ-v-Lâm, thư-ký hạng sáu ngạch tòa Sứ tòng sự tại Sơn-tây được phép nghỉ 29 ngày lĩnh cả lương.

Vứt xác. — Sáng thứ hai, người ta thấy một cái xác con trai chừng 1 tuổi, vứt ở đường Rollandes.

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 100 đồng bạc một tháng.

Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

CUỘC ĐẤU VÕ

Bắc-kỳ có cuộc đấu võ lớn lần này là lần đầu. Ta nên khen nhà Chớp bóng Palace đã gây dựng nên những cuộc thể thao ấy.

Hiện ở trường võ Boxing Club Tonkinois đương luyện, các tay võ sĩ sắp đến ngày thành tài, chắc là ta sẽ được xem những cuộc đấu võ rất vui.

Ta lại được coi hai người võ sĩ Annam nhờ có M. Frérot dạy bảo, cũng đã giỏi lắm.

Nhưng cuộc đấu võ thích nhất chiều hôm nay, thì chắc là cuộc đấu võ của Franck Marcel trọi nhau với Pruvost 12 keo mỗi keo hai phút.

10

NỮ-TRINH-THÁM

THUẦN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám án trích tinh, bọn quần thoa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liễu tơ đào vẫn chịu tinh-anh trời đất ; đừng nghĩ lòng ton lịch huệ khuê, bằng đám lược nam-nhi.

Trưởng-phu liền hét lên mà rằng :

Nhà này có ma ! nhà này thật có ma ! ta ở sao được nữa ! Rao-bảo cùng con tiểu tỳ cũng đều trông nhau thất sắc. Giờ lâu Rao-bảo mới thở thẻ mà rằng :

Đêm hôm nay tất không ngại gì, chúng ta hãy cứ ngủ nhà cũng được ! nói xong liền cùng con tiểu-tỳ kê giường lại. Ba người cùng ngủ cả trong một phòng.

Chúng tôi nghe câu chuyện kỳ-quặc như vậy, đều sửng sốt mà rằng :

Thiên hạ lại có việc kỳ-quái đến thế à ?

Câu chuyện này chẳng những là chuyện trinh thám mà thôi ! giá cho thêm vào bộ Liêu-trai có dễ cũng được ! Nàng Tuệ-châu rằng :

Ấy câu chuyện kỳ quái như thế, mà chung qui cũng không ngoài vòng nhân sự. Cho biết những việc hoang đường, trong trời đất vốn không bao giờ lại có, những chuyện mà ta cho là thần-quái, chẳng qua chỉ vì chân-lý chưa phát hiện đó mà thôi.

Khi đó đã quá nửa đêm, gió đưa sương đọng cảnh vắng trời quang, vừng trăng đã đứng đỉnh đầu, ngồi mãi ngoài sân, mình hơi thấy lạnh. Chúng tôi liền xếp dọn vào trong nhà.

Con Thị-tỳ pha trà đến, chúng tôi mời nhau uống nước, nàng Tuệ-châu lại kể tiếp rằng :

Hôm sau sáng dậy, Ô-tri-sinh bỗng cho người gọi Trưởng-phu sang chơi. Cửa sau hàng cân gạo của Tri-sinh vốn có lối thông sang nhà Trưởng-phu, hai nhà có việc gì, cũng vẫn thường cho nhau biết, Tri-sinh ngoại sáu mươi tuổi, vốn có tiếng là người thực thà. Từ khi Ẩn bảo mất rồi, công việc trong nhà Trưởng-phu, Tri-sinh vẫn thường lo tính giúp, vì vậy mà đi lại càng thân. Hôm ấy Trưởng phu thấy cho gọi liền sang ngay. Vừa đến cổng thì trông vào trong nhà chẳng thấy ai, mà người canh cổng cũng chạy đâu mất, Trưởng-phu liền thẳng bước vào nhà khách, chợt nghe thấy tiếng người vợ Tri-sinh đương nói chuyện cùng chồng ở trong phòng. Người vợ hỏi :

Ông có biết là việc gì à ?

Tri-sinh đáp :

Khó quái gì việc ấy mà chẳng đoán ra ! cứ như ý tôi, thì có lẽ lại việc nhà mợ cả Hoàng đấy, bà nghĩ thế nào ?

Người vợ ấp úng mà rằng :

Hoặc cũng có lẽ.

Trưởng-phu nghe nói đến đấy trong lòng ngờ vực. Đương nín hơi nghe lỏm xem sao, thì bỗng nghe tiếng giầy Tri-sinh đứng dậy đi ra cửa. Bèn giả làm ra dáng mới đến, hỏi to lên rằng :

Cụ có nhà không ?

Tri-sinh ở trong trả lời rằng :

Có. Nói xong bước ra, ân cần han-hỏi và nói :

Nhà cậu mấy hôm nay, sảy ra lắm việc quái-dị lắm, phải không ?

Trưởng-phu đáp rằng :

Thưa cụ vâng, điều đó thật có !

Tri-sinh lại nói :

Tôi đây đã biết cả ! Các cậu trẻ tuổi ít lịch duyệt thì cho là lạ, chớ như tôi đây thì thấy thế là thường ; nghe đâu cậu muốn di-cư về việc ấy phải không ? cậu đừng nên khinh cử vọng động như vậy. Cái mưu của quân gian vốn muốn cho cậu thiên-cư, vậy nếu cậu mà thiên-cư, thì thành ra trúng-kế của chúng mất. Tục-ngữ có câu : « Kiến quái bất quái kỳ quái tự bại ». Vậy ta nên trấn-tĩnh là hơn.

Trưởng-phu vâng dạ ưng lời.

Chúng tôi nghe đến đấy, càng lấy làm lạ.

Nàng Tiệp-châu vội hỏi :

Thưa chị, vì có gì vậy ?

Nàng Tuệ-châu đáp :

Để tôi nói cho mà nghe :

Trưởng-phu về nhà, vội đem chuyện kể cùng Rao-bảo và hỏi :

Hay là ngày trước thân-phụ ta mất còn vì có gì khác nữa chăng ?

Rao-bảo cúi đầu ngẫm nghĩ mà rằng :

Những điều ấy ta hãy nên đâu bỏ đấy, cùng-truy ra mà có ích gì ? Ông Tri-sinh đã bảo nên trấn tĩnh là hơn, thì tưởng ta hãy nên ưng lời ấy.

Trưởng-phủ nghe nói, bán nghi bán tín, cũng ừ-ào xẵng.

Cách ba hôm sau, Trưởng-phu bắt được thư của Lư-ri-Nương gửi đến. Trong thư nói đừng nên thiên-cư, mà cũng đừng nên sang Tường-thục. Hãy cứ trấn-tĩnh là hơn.

Trưởng-phu xem thư, bụng càng ngờ cho người cha xưa kia từ-trần, hẳn có một điều gì lạ. Điều ấy Tri-sinh cùng Ri-nương tất có dự-biết, mà không chịu nói ra. Song cũng vì thế mà thôi không bàn đến chuyện thiên-cư nữa.

Buổi chiều hôm ấy, Tri-sinh sang thăm Trưởng-phu. Lúc nói chuyện, Tri-sinh có khuyên Trưởng-phu nên kiếm việc mà làm. Vừa là làm lụng cho quen, hai nữa tháng cũng có tiền được đồng nào cũng đỡ đồng ấy, Trưởng phu nghe lời khuyên bảo, lại nhờ Tri-sinh tìm việc hộ cho.

Lại bốn hôm sau, Tri-sinh sang chơi, nói chuyện trong một cửa hàng kia, có cần một người kế-toán.

Trưởng-phu liền mượn Tri-sinh giới thiệu cho vào làm chân kế-toán ở hàng ấy. Khi đã nhận việc, Tri-sinh liền bảo Trưởng-phu rằng :

Việc đó là do ở đồn-nhi thu-xếp cả đấy ; chớ tôi đây thật không nghĩ ra.

Trưởng-phu nghe lời, liền đến tạ ơn người con Tri-sinh, tên là Tử Ngạn.

Tử-Ngạn cũng bằng tuổi Trưởng-phu, từ nhỏ chơi đùa với nhau, nên tới lớn lên, hai người coi nhau chẳng kém gì ruột thịt.

Trưởng-phu nhận việc làm rồi, đã được ngót tuần lễ, một hôm đi làm về, trời đã nhá nhem tối, vào khỏi cổng, trông đường không rõ, liền đi lần về đến nhà trên. Bất thình lình thấy một người ở trong xó tối chạy ra, lại một người nữa đuổi theo la lên rằng :

Mày vào ăn cướp à !

Người trước cầm cổ chạy, người sau vừa đuổi vừa la. Trưởng-phu sợ run cả người ; đứng run lẩy bẩy, một lúc có người đánh diêm đi ở ngoài vào. Trông thấy Trưởng-phu vội vàng hỏi rằng :

Cậu Trưởng-phu đấy à ?

Trưởng-phu vốn quen mặt người ấy, nhưng trong lúc thảng thốt ngọng mồm không nói được, chỉ sẽ cất tiếng run run mà hỏi :

Ai đấy ? Ai ?

Người ấy thấy thế cũng cả sợ.

Một lúc, Trưởng-phu mới nhớ ra, liền nói :

À ! cậu Tử-ngạn tôi vừa rồi khiếp sợ quá, thành thử nói chẳng nên lời. Xin cậu đừng trách.

(Còn nữa)



ĐỒNG-HỒ ĐEO TAY BỌC VÀNG. BẢO HÀNH 20 NĂM

Máy ky mã 15 chân-kính

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Một ông sư tự tử. — Cách mấy hôm nay có một ông sư ...

hai bà Trưng, tuồng này mà quan huyện Hoàng-hữu-Đôn mới soạn ra theo lối mới, hát y như là sự thật cả, không đánh trống, đánh phèng ầm ỹ như các rạp hát khác, chỉ kéo qua vài tiếng đàn nhị mà thôi, những lời nói câu hát nghe rất là rõ ràng, hát theo lối ...

Diễn kịch mà muốn cho hay tới cái nhất các vai tuồng phải hát, động nói sáng y như sự thật, người ta xem diễn kịch mà lấy làm hứng, làm thú, làm vui, làm buồn, khi mừng, khi giận, khi cảm-động lúc thở than, là có thấy các việc bày ra hiển nhiên như thật. Thậm chí có người hát tuồng hay làm vai nịnh, làm cho đến nỗi người đi xem phải ...

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

功各快共詞单夕所

CÁC CUỘC ĐI XEM

SẴN NHIÊN

... có chất da quang
Giá ... 11$50
Bán tại hiệu:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2000

Vì đi xa mà bán
[illegible]

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN:
Chữa bệnh đau ngực, ho khan, ... người ta thường mắc phải trong mấy năm nay.
Thứ dầu nguyên: 1$75 một litre, 0$90 nửa litre.
viên: 0,90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!
Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sổ mũi, ho, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thư mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

... bốn mươi tuổi ở tại một chùa làng Thanh-quý huyện Thanh-oai, không rõ vì cớ gì đâm dao vào bụng rồi moi ruột ra. Người ta khiêng lên tỉnh chữa, được một lúc thì chết. Quan tỉnh có hỏi vì duyên cớ gì thì sư ông ấy nói rằng không có tức bực điều chi cả.

SƠN-TÂY

Tiền trợ cấp. — Quan Thống sứ đã ký mandat giao cho quan Công-sứ Sơn-tây 40 đồng để cấp cho Mme Ng-thị-Hà ở phố Hậu-thái bị giỡ nhà hôm 18 Février 1923 để phòng việc cứu hỏa hôm ấy xảy ra ở trong phố.

QUỐC-OAI

Vụ chiêm này thế nào? — Trong lúc phần nhiều người đương mải miết về cuộc chơi xuân, các cảnh tượng thiều-quang tưởng đáng khiến cho người ta vui vẻ, ngờ đâu lại chính là lúc làm cho phần nhiều người phải lo lắng, mà cái sự lo lắng thì các nhà nông là hơn cả, vì rằng từ tháng một trong năm đến nay trời cứ nắng chang chang mãi các chuôm ao đầm vũng đều khô cạn cả. Bởi vậy không những là không có nước làm ruộng, mà đến nước để dùng trong sự ăn uống cũng lắm muôn khó khăn, người ta đều phàn nàn là hiện giờ có làng phải mua đến hai xu một gánh nước ăn mà lại là nước đục, chứ có được nước trong đâu. Nghe đâu quan sở tại mới hôm trước đây đã có làm lễ đảo vũ tại đền Hoàng-xá, nhưng không hay có ứng nghiệm gì không, dân tình lấy làm mong mỏi lắm. Ôi! mệnh chế hồ thiên, cái đường sinh hoạt của dân gian thực là gian sáp quá đỗi.

Thôi, vụ lúa chiêm năm nay đành là vô vọng vì có mưa thì sự cày cấy cũng muộn lắm rồi. Bây giờ mà trời có mưa thì chỉ còn cứu được cái màu mỡ mà thôi, và dân nhà quê ngày nay cũng chỉ còn mong có thế. Nếu lại cứ nắng kiền-kiệt mãi thì tránh sao cho khỏi được sự cơ-hoang.

HẢI-DƯƠNG

Thưởng hàm. — Ông Nguyễn-đức-Tường, kế-toán tại nhà F. Sauvage mới được thưởng hàm Cửu-phẩm văn-giai.

Được tin ấy bà con trong bản tỉnh, thứ nhất là thân-bằng cố-hữu đều lấy làm mừng, vì là một người rất yêu cái chủ-nghĩa công-ích. Nhân hồi năm ngoái, khi Hà-thành có xảy ra cái trận hỏa tai dữ dội, ông bèn cùng mấy người thân trong tỉnh đứng lên tổ-chức một cuộc hát tuồng để lấy tiền làm phúc cho những nhà bị nạn.

M. T. tại cảo

BẮC-NINH

Cuộc diễn thuyết và cuộc hát làm phúc ở tỉnh Bắc-ninh. — Như lời các báo đã đăng trước, 3 giờ chiều hôm 17 vừa rồi, ông Phạm-quỳnh đã diễn thuyết tại Bắc-ninh về cuộc Ấu-trĩ-viên. Quan Thiếu Hoàng-trọng Phu và các quí quan văn võ ở tỉnh Bắc, các quan ta đến dự cuộc đông lắm người đi xem ước đến vài nghìn người, phần nhiều không có chỗ phải đứng ngoài. Lúc các quan đến rạp hát thì phường nhạc quan binh đạo thứ ba thổi bài quốc-ca, đoạn rồi quan huyện Hoàng-hữu-Đôn giới-thiệu ông Phạm-Quỳnh cùng các quan, bài giới thiệu nói bằng tiếng tây để cho các quí quan dễ hiểu, khi giới thiệu xong rồi thời ông Phạm-Quỳnh khai cuộc diễn thuyết, trước hết ông diễn bằng tiếng tây nói về mục-đích hội Khai-trí-tiến-đức và cuộc Ấu-trĩ-viên, ông nói gần nửa giờ đồng hồ, nhời nhẽ rất là minh bạch, các quí quan đều vỗ tay khen ngợi, mà ông nói nửa giờ đồng hồ là vì ông chỉ nói tóm tắt lại mà thôi, để thì giờ diễn thuyết bằng tiếng ta cho mọi người đều được nghe hiểu; ông diễn giải rất là hùng hồn, nhất là về cái vấn-đề Ấu-trĩ-viên, những câu ông tả về cái tình cảnh khốn khổ của lũ trẻ con nhà quê, thì các thính-giả ai ai cũng đều cảm động, ông nói hơn một giờ đồng-hồ mới xong, ai nấy đều vỗ tay khen ngợi.

Đoạn rồi quan huyện Hoàng-hữu-Đôn lên diễn đàn diễn giải mấy lời về cái vấn đề diễn kịch, những cách bộ nói năng của người làm tuồng phải thế nào và cách xét đoán của người đi xem phải nên làm sao, quan huyện giảng giải minh bạch độ 20 phút đồng hồ mới xong, cử tọa đều vỗ tay. Rồi phường nhạc quan binh thổi thêm mấy bài kèn, xong thì khởi cuộc hát tuồng Nữ-trung anh-kiệt, tức là tuồng ... câu ấy, tiếng nào ra tiếng ấy, đều theo y như bản tuồng cả, mà tuồng đặt toàn lối văn chương, không dùng một tiếng nào thô tục, những cái cách bộ vô nghĩa như là đi vòng quanh mà hát nam, dùng cái roi làm con ngựa đến bỏ hết, hát nam khách thì chỉ đứng nguyên một chỗ mà hát, voi ngựa thì làm bằng lối giấy mà người cưỡi được y như thật, cho đến cách đánh giặc cũng theo lối mới, nghĩa là hai bên dùng cung tên, giáo mộc, mà đánh nhau xa xa, như là đánh trận bây giờ vậy, các bạn hát luyện tập rất là có công, cả các quí quan cũng đều khen ngợi cả, câu hát lời than, lúc vui lúc mừng, khi sầu khi giận, đều y như thật cả cho nên nhiều người cảm động, nhất là vai Thi Sách những lúc đêm khuya than thở về việc nước, đến lúc bị hại, và vai bà Trưng-Trắc lúc cùng chồng lo toan những việc công nghĩa và lúc bà liều mình tự tận ở sông Hát-giang cho toàn danh tiết cùng chồng cùng nước, thật là cảm động vô cùng, cử tọa nhiều lần vỗ tay, cuộc hát này người soạn tuồng và người làm tuồng cũng thỏa lòng về cái công phu của mình đã được kết quả.

Cuộc diễn thuyết và hát làm phúc này đều vui vẻ như thế là nhờ có cụ Tuần-Mai, cụ Thượng-Nguyễn và tất cả các hội viên, hội Khuyến-học, ông chủ rạp hát nhiệt thành cùng hội.

Sau đây xin đăng bài diễn giải của quan huyện Hoàng-hữu-Đôn.

Thưa các ngài,

Tôi xin nói qua lấy vài nhời về việc diễn kịch, để các ngài dễ xét cái cách bộ người làm tuồng phải thế nào, kẻ soạn tuồng, người đi xem nên làm sao, chúng ta có biết rõ các điều ấy thì mới phán đoán được tình tướng.

Diễn kịch là bầy diễn ra một việc gì hoặc có thật, hoặc đặt ra những vai người hành động và nói năng y như thật, mà những câu nói giọng hát, phần nhiều là đều có văn chương tư tưởng, hoặc lấy việc dở để răn người, hoặc lấy việc hay để khuyên người, đều là có một cái mục đích cảm tình nhân tâm, duy trì đạo đức, cho nên nhiều người đã cho sự diễn kịch là một cách giáo dục rất nhanh chóng, phổ cập được tất cả khắp tầng người trong nước từ trẻ con cho đến đàn-bà, ai ai cũng đều ham muốn, duy là sự vui, nhưng mà vui có lợi, thì ta há chẳng nên lưu tâm đến hay sao.

Có người nói rằng xem hát một đêm gặp được lắm tuồng có tư tưởng hay, thì có ... cảm hóa được ... người hơn là học ở nhà trường trong một năm, nếu chúng ta lưu tâm mà chỉnh đốn việc diễn kịch lại cho hoàn toàn, mà nhất là việc soạn kịch thì cũng giúp được một phần giáo dục ta cho quốc dân.

Diễn kịch có ba lối: một là bi kịch, hai là hí kịch, ba là nhạc kịch.

... giọng mà ... lên sân khấu thì mỗi người làm tuồng, cũng như việc hiển nhiên ở đời vậy, đến lúc gặp vai người trung mắc nạn, người làm tuồng làm hay cho đến nỗi người đi xem tưởng phải động lòng rơi lụy, nếu hát được như thế thì mới cảm động được lòng người, nếu mà đem những việc hoang đường lố lăng ra mà diễn, lấy những câu thô bỉ hủ văn ra mà hát, thì đã không ích gì mà lại hại cho lòng người biết bao. Bởi vậy cho nên người soạn kịch phải nên cẩn-thận lắm mới được, mà nhất là các nhà văn học phải nên đảm đương lấy việc soạn kịch mới xong.

Còn như người đi xem hát thì cần nhất là phải có trật tự, trong lúc hát không nên ồn ào chuyện trò, cốt phải im lặng để mà nghe lấy lời nói câu hát, cách cử động của người làm tuồng, phải nghe từng câu từng tiếng hát một, cách đi, bộ ngồi của bạn hát, thì mới phán đoán được rằng, hát hay hay là dở.

Diễn kịch mà nói cho tường tận, thì phải có một bài đại luận mới hết, đây tôi chỉ xin nói qua mấy lời mà thôi, mà xin nói tóm lại rằng, diễn kịch hay hay dở, lợi hay hại, cũng có người bên thế này kẻ bên thế khác, nhưng ta phải nên biết rằng, từ xưa đến nay bất luận nước nào, cũng đều có diễn kịch; cái tư tưởng diễn kịch bao la rộng rãi như thế, thì chắc cũng có một cái tinh thần rất hay, nếu ta biết lợi dụng mà giúp về việc giáo dục cho đồng bào thì công gì hay bằng, nếu mà ta chỉ coi lấy việc diễn-kịch là một cuộc tiêu khiển cho qua ngày giờ thì thật vô vị quá, mà có khi cũng lại đến nhãn tâm phong hóa cho một nước.

Tối hôm 18 cuộc hát thứ nhì hát tuồng Tượng kỳ khi xa của cụ lớn quận Hoàng, tuồng này cũng lấy lịch sử nước nhà mà soạn ra, vai quan hệ nhất là vai Võ-Tính, là một người anh hùng nghĩa khí giúp vua Gia-Long; lúc bấy giờ, ông Võ-Tính làm tôi tận trung cùng nước cho đến nỗi phải liều mình chết thiêu ở thành Bình-định, để cho đức Gia Long lấy được thành Phú-xuân, định đô thiên hạ. Ông Võ-Tính cũng là một cái gương ái quốc của nước Nam mình, nghìn năm cũng còn chiếu rạng chưa phai.

Tượng kỳ-khi-xa nghĩa là đánh cờ bỏ nước xe, cũng như liều mình bỏ thành Bình-định mà lấy được thành Phú-xuân vậy.

H. tại cảo.

Cuộc Tang Thương
(Xã-hội Tiểu-thuyết)
ĐẶNG-TRẦN-PHÁT soạn
114 trang giá ...... 0$30
Tiền cước mỗi quyển .. 0 14
Ai muốn mua xin viết thơ cho M. BUI XUAN HOC, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi
Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue ... Nam-định.
Mua buôn có trừ hoa-hồng ... 620

KÍNH KIỂU MỚI



Thứ kính ... giống xinh đẹp ... trong
Gọng vàng ... 8,00 cả cước.
Gọng bạch kim ... 2,50
Bán tại:
TONG-YUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang, HANOI

HIỆU ÍCH-KÝ
Ở Hà-nội. Phố Hàng Giầy, số 68
Mở đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.
Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà dầu cũng biết.
Hiệu có nhiều những thứ này:
1° Ngòi bút: Militaire (răng cưa), Renommée (cánh tiên), Incomparable (vô song). Hộp bút 12 ngòi.
2° Mực bột,
3° Quản bút: 1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba đầu đen.
4° Bút chì, Marquise, Baignol,
5° Sổ Bá dầm,
6° Bìa ngũ sắc (25 và 30 cân),
7° Giấy viết làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân,
8° Giấy vẽ và sổ croquis,
9° Tẩy (dầu bò.)
10° Chuyện quốc-ngữ.

Bureau d'Agence d'affaires
Sở làm đơn và lo giúp các công việc cho mọi người

Nhà nước mới cho ông Ngô-nhật-Thăng được phép mở một nhà giấy tại Hanam, phố Châu-cầu, để làm, và dịch các đơn từ, tờ bồi và lo giúp các công việc như: đòi nợ giúp, mua hay bán cửa nhà, ruộng đất, các việc buôn bán, nhất là các việc kháng án trên tòa Thượng-thẩm, nói tóm lại ông ấy được phép lo giúp các việc cho mọi người.

Ông Ngô-nhật-Thăng được phép làm việc này, là vì quan trên đã xét ông ấy là người có đủ tư-cách, có gia sản nhiều, và lại đã có công mấy Nhà nước như là: Trước đã làm thông-phán giúp việc Nhà nước hơn non 30 năm. Đã được ân-thưởng các thứ bội-tinh, kim-tiền, kim-khánh vân vân. Đã xuất-bản được nhiều thư sách, như khi chinh-chiến bên Âu-châu mới rồi, ông có làm một bộ ba quyển cho các người đồng-bang tòng chinh bên Đại-pháp dùng; đức Hoàng-thượng đã ngự lãm, đã ban thưởng xứng-đáng. Lại đã soạn được bộ Bắc-kỳ chính-trị, mà các quan đại-thần Tây, Nam, đã ban giấy khen, các quan thủ-hiến các tỉnh đã mua nhiều phát cho nha lại, cho các trưởng tổng-sư các làng; các quan Giám binh các tỉnh mua phát cho lính. Sau quan Thống-sứ lại sức cho các quan thủ-hiến các tỉnh, để thông sức cho nhân-dân toàn hạt Bắc-kỳ mua xem (Tờ thông-sức số 81, ngày 14, tháng 6, năm 1921, và Nhà nước đặc cách thưởng ông hàm Hàn-lâm Tư-soạn.

Về các việc tại các Tòa án, việc kháng án trên tòa Thượng-thẩm, thì đã có hai quan Trạng-sư danh giá giúp đỡ ông ấy. Còn các việc làm đơn từ, thì đã có một ông phán ngạch Tòa-sứ, hưu-trí và một quan phủ, chân thủ-khoa, hưu-quan, giúp đỡ ông các công việc.

Các liệt quí ở các tỉnh ai có muốn hỏi hay nhờ lo việc gì, thì xin mời cứ về nhà giấy tại nơi đó (Hanam) ông ấy sẽ xin nghênh tiếp một cách chân-trọng.

Ông Ngô-nhật-Thăng cần một người biết đánh máy chữ thật giỏi, tùy tài định bổng. Lại nếu có quan Phán nào, đã về hưu, mà có hảo tâm, muốn về Hanam giúp việc ông ấy, thì xin mời ngài quá bộ lại số nhà 70, phố hàng Điếu, Hanoi để cùng châm-chước, mà ông ấy xin kính tặng ngài, độ một trăm bạc một tháng, để ngài chi dùng. Còn nhà giấy sẽ định bắt đầu mở từ ngày mồng một tháng tư tây, tức là ngày 16 tháng hai ta năm nay.

Ông Ngô-nhật-Thăng muốn bán một khu đất, non 45 thước tây, có thể chia làm 3 chủ, bề ngang 15 thước, sâu 31 thước, giáp chợ Hàng Gia, đường 85, ai mua xin hỏi tại số nhà 70 hàng Điếu, Hanoi. 2066

Tối thứ tư 7 Mars 1923
LẠC-MẠO-PHONG
Tối thứ năm 8 Mars 1923
HÁN-PHỤ CƠ TÂM
Những tích này diễn rất vui trò, bản-hội đã chọn những vai đào, vai kép để diễn cho cực đích-đáng, đầu năm xuân thủ, mời các quí-khách đến xem bình phẩm cho.
Tạp kịch
Tối thứ sáu 9 Mars 1923
Diễn hai tích
Tích thứ nhất
KIM-NHAM
Là một tích toàn chèo, có vai đào điên, có vai phù-thủy ra trò rất vui rất buồn cười.
Tích thứ hai
LA-THÔNG TẢO BẮC
Toàn trẻ con đóng trò rất khéo
Tối thứ bảy 10 Mars 1923
ĐỨC BÀ THƯỢNG-NGÀN

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn ... chỗ mới, thì gửi cho bản-... 1 giấy ... báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo ... [illegible]

HUILE-PEINTURES-VERNIS
COQ D'OR
GIU-ICH + HAIPHONG
Hiệu GIU-ICH ... CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đất dầu CON GÀ VÀNG.
Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu sẽ xin gửi biếu ngay.
2056

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có ... của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »
Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

[illegible]
Thuốc lở châu-phách-tán
Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phá lở sần quảng sâu xương chỉ chàm cam khoét, thâm lồm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhớn giá 0$30, lọ nhỡ giá 0$20, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc ... kinh niên, thuốc hảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào-chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ... nhất bán như sau này: hiệu Mạc-Đình-Tư, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hóa Đường, 83, hàng Bông, nhà in Đông-kinh ấn-quán 82, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp ấn-quán, 43, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu Đông-Hưng-Tiến bán sao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp-Thành, hiệu Hạnh-Hóa-Đường bán bào chế hàng Buồm, hiệu Vạn-Xuân chụp ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu Vạn Xuân-Đường lầu 19, hàng Trống, hiệu Thuận-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia-Long, 18, phố Tiền-tuần, hiệu Vĩnh-Lợi-Vĩnh, 69, hàng Bồ, hiệu Quảng-Lợi, 23 và hiệu Bảo Hợp, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phượng-Đình, 100 Cầu gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trang, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27, hàng Bát đàn, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 51, và hiệu Hưng-Tường, 53 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 23, phố khách Haiphong, hiệu Hoa-Sinh-Đường, 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Ích 25, hàng Sông Nam-định, hiệu Vạn An phố Yên ... tỉnh Yên bay, hiệu ...-mừng phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu Đức-Phong, 165, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu Phúc-Hưng bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu Tuyên-Chỉ ... máy ... tỉnh Vân-nam, hiệu Sai-Cheong 41, Wing ... Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấp ... ngoài và ... thuốc sâu răng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.
Bản-hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số 311, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
cẩn bạch

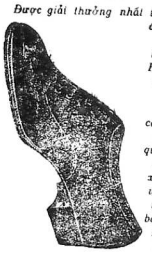
Dịp tết ta tới nơi này ... | Đào-đình-Mai ... Kim-Điện | THUỐC LẬU (SANTAL MORAL) ...

Do Võ Đình Hùng cung HS Petrus Ký Huỳnh Thúc Kháng sưu tầm - Thư viện Đại học Columbia

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIÀY

Số 43, phố Xe-điện (Rue des Pipes) Hanoi.



Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, đương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiêu huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta li, cam cứu mục, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(Hiệu Gò-đa cũ)

Phố Tràng-tiền Hanoi

Thứ năm 1er Mars và các ngày sau, hiệu chúng tôi có bán chiếu hàng, các thứ đồ dùng cho đàn-bà và đàn-ông, súng ống và đồ thực phẩm.

Xin xem những quyền giá hàng và chỗ bày hàng

Nhân lúc bục cao không nên bỏ qua 2012

Người ta đã có cách chữa rất công-hiệu là thuốc *Santal monal*. Dùng trong mấy hôm đau là hết đau đớn, bết sưng đường tiểu tiện và khỏi ngay lập tức. Thuốc *Santal monal* này đứng ở các nhà thương khắp hoàn cầu, vì nó là một thứ thuốc rất quí rất hay. Nó lại vào với nước tiểu và làm cho nước tiểu thành ra xanh, làm cho sạch những mụn cơm mọc ở các cơ-quan, như tuổ bệnh lậu khỏi ngay lập tức.



Ở các hàng Bảo-chế to đều có bán cả. 2066

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quý-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệt-qui ông nào mua thì gửi tiền cho hết không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.



Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng đau nhức phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL, nông mỗi ngày hai cái mang đến, làm cho phổi thêm mềm mại thêm khỏe mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau nhức phổi, bệnh hư phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

529, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và hồ Hoan-kiếm trông sang

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orleans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin cáo quý khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi hạn điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nào có 867 2033

XE AUTO FORD BÁN CÓ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại : POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot. — HANOI 2060

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 87, SAIGON

Giá mua đồng niên 8$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh tế rất có ích cho lợi ích người Việt-Nam. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất đỗi đàng hoàng.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

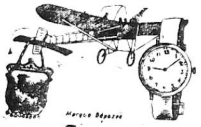
號八十竹牌門衙堵行內利京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngà rất tài xảo là quả cầu chạm rồng, vông, điếu lắt thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh để các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính ngọng bằng vàng tây, ngọng bạc vàng, ngọng đồi mồi, vân vân, quý xuân đến hạ mà đeo những nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quýt đeo tay, đồng-hồ tọa cương, đồng-hồ bàn thước, đồng-hồ chăm-chăm, vân vân.

4° Một bọn chiếu sử đến sứ, lọ sứ, bát sứ, bể sứ để thủy-tiên nay là bầy cảnh chúc được và từ bình vân vân.



5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chớ có tới xin bán hạ giá, mong cậy các quý khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không nói, chắc các quí khách cũng đã tường cả rồi

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2032

88 88

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-tứ, nay xin dịch thành văn xuôi, để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hoàng-phủ thiếu-hoa khóc mà bảo rằng :

— Con ơi ! đường-sá xa-xôi, con còn bé-nhỏ, đi làm sao cho được. Về cha đi chuyến này, tất phải thay hình đổi dạng, và cũng chưa biết đi về phương nào. Trải qua vạn thảy thiên sơn thì đem con trẻ đi làm sao cho tiện.

Đệ-ngũ công-tử cứ lắc khóc đòi đi. *Mạnh-lệ-quân* nói :

— Phu-quân ơi ! Con trẻ dẫu dại, nương-đã biết hiếu, chi bằng phu quân cho con đi theo. Và xem ý trong bức thư này, quả-nhiên con *Phi-giao* hành-hung, mà cứ theo lời *Lưu* phu-nhân nói lại cái lai-vệ của nhà ta mai sau chưa biết thế nào. Thế thì bỏ được người nào là may người ấy, vậy phu-quân nên cho con đi theo, rồi khi đến *Vân-nam*, sẽ gởi gia-huynh (tức *Mạnh-gia-linh*) lời để cho nó ở đấy học-tập. *Tô* phu-nhân là người thông hiểu, có lẽ nào lại thiên ái mà giữ con.

Hoàng-phủ thiếu-hoa re lạy trước mộ hai thân mà khẩn rằng :

— Thân-phụ và thân-mẫu ơi ! Đứa con bất-hiếu này, ngày nay vì việc nước mà không thể thờ hiếu ở đây để trông-nom phần-mộ cho trọn trong 3 năm được, vậy xin hai thân phù-hộ, khiến con tìm thấy thượng-hoàng.

Khi về tới nhà, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* lại bảo *Mạnh lệ-quân* rằng :

— Phu-nhân ơi ! thân tôi chẳng nỡ làm chi, tôi chỉ áy-náy cho cái ơn vợ chồng *Hàng-vương* đối đãi với tôi thuở xưa, không ngờ ngày nay lại xảy ra việc khốn-nạn này. Phu-nhân tiễn Kinh chuyến này, cần phải làm thế nào mà bảo-toàn cho nhà họ *Hàng* mới được. Phu nhân ra vào trong cung cấm, lại nên cẩn-thận, kẻo *Đỗ-man hưng-phục* là một đứa đầu đảng gian ác kia, nó vẫn có ý muốn cướp ngôi vua đã lâu. Năm trước nó còn e-sợ tôi và *Hàng vương*, chứ bây giờ thì nó còn e-sợ ai nữa. Con *Phi-giao* không biết mà tin dùng nó, thật nguy cho thánh thượng lắm thay. Phu-nhân khuyên bảo con *Phi-giao*, họa may có cứu-vớt lại được.

Nói xong, lại ngảnh lại bảo *Lưu-gia-ngọc* rằng :

— Bây giờ *Tô* phu-nhân không có đây, tỉ khi về phủ, phu-nhân sẽ nói giúp rằng công-việc trong nhà xin nhờ hai phu-nhân trông-nom cho cả. Có *Hàng* công-tử ở đây dạy bảo các con nhỏ, việc ấy cũng nên giữ kín, chớ tiết-lộ ra ngoài.

Hoàng-phủ thiếu-hoa lo bảo *Triệu cầu* rằng :

— *Triệu-cầu* con ơi ! Con nên chiên-tập quân-mã, để sau này đem lại giang-sơn việc ấy ta chỉ trông cậy ở con đó !

Nói xong, hai hàng nước mắt lã-chã tuôn-rơi. Vừa khóc vừa đổi mặc bộ áo đạo-sĩ. *Mạnh-lệ-quân* nói :

— Phu-quân chớ nên-nấy quá, xin hãy chóng trở về phủ, sáng mai sẽ khởi-hành.

Hoàng-phủ thiếu-hoa xua tay mà bảo rằng :

— Bất-tiện về phủ làm chi nữa ! nếu về thì lại thêm khiến cho ta ruột gan rối-loạn.

Đệ ngũ công-tử bấy giờ cũng cải-dạng lẫm một đứa đạo-đồng. Có tên người nhà là *Trương-vân* đi theo, đem các đồ hành-lý và vàng bạc. Phò-mã *Triệu cầu* cầm tay đệ ngũ công-tử rồi ứa nước mắt khóc. *Mạnh-lệ-quân* và *Lưu-gia-ngọc* cũng ôm lấy mà khóc và bảo rằng :

— Con ơi ! con đi theo thân phụ, nên phải cẩn thận. Hễ khi tới *Vân-nam* thì con sẽ lưu tại ngoại gia mà cố chí học tập.

Đệ-ngũ công-tử cũng qui xuống đất khóc mà thưa rằng :

— Nàng *Đề-oanh* thuở xưa mới lên chín tuổi mà đã biết dâng thư cứu cha, huống chi con là nam-tử, chẳng lẽ lại không biết tận hiếu hay sao ! Ngày nay con đi theo thân-phụ con, dẫu đường sá xa xôi, nhưng chưa lấy chi làm khổ sở cho lắm. Con không kịp các tỉ thân-mẫu (trỏ *Tô dành-tuyết*) con ở nhà, tức là có tội. Xin nói giúp cho. Hễ thân-phụ con tìm thấy thượng-hoàng, bấy giờ sẽ lại được một nhà sum họp, bằng không mà con đi mãi nếu thì xin cũng coi con như hòn mán đã rơi vậy.

Triệu cầu nghe đến cảm thương-tâm lắm, liềm ôm lấy em mà khóc ỏa lên, và bảo rằng :

— Thôi, em cứ yên lòng mà đi theo thân-phụ, nhưng bên trời góc bể, em nên giữ ngọc-gin vàng mà. Còn *Tô-mẫu* ở nhà, nếu có nhớ em, anh đây sẽ xin tìm lời khuyên giải.

Hàng-khôi thần cũng khóc mà đi tiễn. Bấy giờ *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cùng đệ-ngũ công-tử dắt áo ra đi, khiến cho cả nhà xót-xa thương khóc. Khi đi khỏi rồi, *Triệu-cầu* và *Hàng-khôi thần* cùng về phủ trước. *Mạnh-lệ-quân* và mọi người cũng thu xếp về sau.

Phò-mã *Triệu-cầu* thuật chuyện cho *Tô-dành-tuyết* nghe. *Tô-dành tuyết* rất lấy làm vui lòng. Đệ-nhị công-tử và Đệ-tứ công-tử nghe nói đệ-ngũ công-tử đi theo thân-phụ, đều oán-trách *Triệu-cầu* mà rằng :

— Sao trưởng-huynh không cho người gọi chúng em, khiến chúng em được tiễn-biệt cùng thân-phụ và ngũ đệ. Trưởng-huynh ơi ! thân-phụ đi chuyến này, biết bao giờ cho chúng em lại gặp mặt. Bây giờ chắc đi chưa xa là mấy, ân là để cho chúng em cũng theo đi.

Phò-mã *Triệu-cầu* nói :

— Cái em chó ngờ như thế ! Thân-phụ muốn đặc cơ triều-đình, nên quyết chí đi tìm thượng-hoàng là phải, còn anh đây và em đó (trỏ *Triệu lân*) thì đã ưu liều bỉnh thân-trong bào quốc, chẳng sau này cũng không ở nhà. Tai-vạ tầy trời, chưa biết ngày nào, vậy các em nên ở nhà chăm việc học-hành, trước là để hầu hạ mẹ khuya chớ bà mẹ vui lòng, sau là để giữ lấy dòng-dõi nhà *Hoàng-phủ* ta đó !

Tô dành-tuyết nghe nói, gật đầu khen phải. Bỗng thấy *Mạnh-lệ-quân* và *Lưu-gia-ngọc* ở ngoài cửa bước vào, *Tô-dành-tuyết* cùng các con vội-vàng ra đón. *Mạnh-lệ-quân* thuật lại những lời *Hoàng-phủ thiếu-hoa* dặn bảo cho *Tô dành-tuyết* nghe. *Tô-dành-tuyết* động lòng thương-xót mà khóc ỏa lên. Phò-mã *Triệu cầu* lại hết sức tìm lời khuyên-giải.

Sáng hôm sau, *Hàn-vương* cho người đến triệu phò-mã *Triệu-cầu*, *Triệu-cầu* biết là vì việc thượng-hoàng, mới nói với *Mạnh-lệ-quân*, rồi tức khắc đi ngay. Khi vào tới nơi, *Hàn-vương* trông thấy, liền cầm lấy tay, đưa vào bái-yết bà thái phi (mẹ *Hàn-vương*.

Bà thái-phi đang ngồi ở trên giường, nước mắt chảy quanh, trông thấy phò-mã *Triệu cầu* vào, vội-vàng đứng dậy mời ngồi và bảo rằng :

— Phò-mã ơi ! có một chuyện rất lạ-lùng ! tôi nghe đồn đêm nguyên-tiêu vừa rồi thượng-hoàng ra xem cuộc hoa-đăng, rồi bỗng bỏ đi mất, chẳng hay có đích thực như thế không ? Xin phò mã nói cho tôi được biết.

(Còn nữa)

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1788 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ NĂM 8 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn

HANOI

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN